

Профілактика сказу: як запобігти смертельно небезпечній хворобі

Сказ – це гостре інфекційне захворювання, що уражає центральну нервову систему людини та тварин. Збудником є вірус сказу (Rabies lyssavirus), який передається зі слиною заражених тварин, найчастіше через укуси.

Попри розвиток медицини, сказ залишається однією з найнебезпечніших хвороб у світі – після появи клінічних симптомів він майже завжди закінчується смертю. Саме тому головний акцент робиться на профілактику та своєчасне звернення по медичну допомогу.

Як передається сказ

Основним джерелом інфекції є дикі та свійські тварини – собаки, коти, лисиці, вовки, єнотовидні собаки, кажани.

Зараження людини відбувається переважно:

- через укус інфікованої тварини;
- при потраплянні слини на пошкоджену шкіру чи слизові оболонки (очі, рот, ніс);
- рідше – через подряпини або облизування ран.

Вірус проникає у нервову тканину та поширюється до головного мозку, викликаючи запалення, судоми, агресію, параліч і смерть.

Ознаки сказу у тварин

Поведінка тварини зазвичай різко змінюється:

- дика тварина може втратити страх перед людьми, наближатися до населених пунктів;
- свійські – стають агресивними або, навпаки, надмірно лагідними;
- спостерігається рясна слинотеча, хрипи, відмова від їжі та води;
- можливі судоми, параліч щелепи, кінцівок чи всього тіла.

У разі підозри на сказ тварину не можна вбивати – її потрібно ізолювати та повідомити ветеринарну службу, щоб фахівці провели необхідне обстеження.

Профілактика сказу у людей

Профілактичні заходи є ключовим елементом боротьби зі сказом. Основні рекомендації фахівців:

1. Регулярна вакцинація домашніх тварин.
 - Щорічне щеплення собак і котів є обов'язковим.
 - Диких або безпритульних тварин щеплюють ветеринарні служби шляхом розкидання вакцини у природному середовищі.

2. Контроль безпритульних тварин.

Органи місцевого самоврядування спільно з ветеринарними установами повинні проводити заходи зі стерилізації, вакцинації та обліку тварин.

3. Уникання контактів із дикими тваринами.

Навіть якщо вони виглядають мирно, не варто підходити чи годувати їх.

4. Інформування населення.

Освітні кампанії щодо ризику сказу, особливо серед дітей, допомагають зменшити кількість випадків укусів.

Дії після укусу або контакту з підозрілою твариною

Якщо вас укусила або подряпала тварина:

1. негайно промийте рану великою кількістю води з милом не менше 15 хвилин.
2. Обробіть краї рани антисептиком (перекис водню, спиртовий розчин йоду).
3. Не накладайте щільну пов'язку.
4. Терміново зверніться до лікаря або у найближчий пункт щеплення проти сказу.

Медик призначить курс вакцинації, а в разі необхідності – введення антирабічного імуноглобуліну.

Вакцина проти сказу безпечна й ефективна. Її введення одразу після укусу може повністю запобігти розвитку хвороби.

Профілактична вакцинація для людей

Профілактичне щеплення рекомендоване:

- ветеринарним працівникам;
- мисливцям, єгерям, лісникам;
- особам, які працюють з дикими тваринами або мають підвищений ризик укусів.

Курс складається з кількох ін'єкцій, які формують тривалий імунітет до вірусу сказу.

Ситуація зі сказом в Україні та світі

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), щороку у світі від сказу помирає близько 59 000 людей, переважно у країнах Азії та Африки.

В Україні щорічно реєструються десятки випадків сказу серед тварин, особливо в сільській місцевості. Завдяки вакцинації людей летальні випадки поодинокі, але ризик залишається.

Висновок

Сказ – хвороба, якої можна уникнути. Регулярна вакцинація тварин, обережність у поводженні з дикими тваринами та своєчасне звернення до лікаря після укусу – це прості дії, що рятують життя.

Пам'ятайте: профілактика – найкращий захист від сказу.

Джерела інформації:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO) – Rabies
2. Центр громадського здоров'я МОЗ України – Сказ: профілактика та дії при укусі
3. Міністерство охорони здоров'я України – Рекомендації щодо профілактики сказу
4. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів – Вакцинація тварин від сказу